

Oletko sinä turisti, kulkuri vai pyhiinvaeltaja? Elämänpeli on käynnissä!

Luuk. 18:9-14

Saarna Ikaalisten kirkossa 1.9.2019

Meillä on kotona monenlaisia lautapelejä. Niitä on kertynyt vuosien varrella useampi. Yksi on tietenkin vanha tuttu Afrikan tähti. Muutama vuosi sitten siihen ilmestyi laajennusosa eli vanhaan tuttuun Afrikan tähteen uusia pelimerkkejä, kortteja ja ohjeita. Kun Afrikan tähteä pelataan laajennusosan kanssa, pitää jokaisen pelaajan valita ensin itselleen pelihahmo. Vaihtoehtoina ovat: opettajatar, seikkailija, onnenonkija, arkeologi, luonnontieteilijä, tutkimusmatkailija, paronitar, kapteeni, pohatta ja taiteilija. Jokaisella hahmolla on tietenkin omat erikoispiirteensä.

Nyt olisi tässä hetkessä pelinhenki se, että tämän saarnan aikana jokainen voisi valita yhden kolmesta hahmosta eli tehtäväksi tulisi miettiä onko itse lähinnä pyhiinvaeltaja, turisti vai kulkuri. Tämä ajatuspeli, ajatusleikki, on kehitetty juutalaisen ajattelijan Zygmunt Baumanin ajatusten pohjalta. Jää sitten nähtäväksi, onko saarna riittävän pitkä valinnan tekemiseen. No, joka tapauksessa, minä kerron nyt millaisia hahmoja nämä kolme ovat eli esittelyssä ovat pyhiinvaeltaja, turisti ja kulkuri.

Ensiksi kulkuri. Hän ei tiedä kuinka kauan viipyy siellä missä on, oikeastaan hän ei sitä itse edes päättä, vaan olosuhteet laittavat hänet liikkeelle. Matkaa tehdessään kulkuri asettaa määränpänsä seuraten ja tarkkaillen ympäristöä. Hänet pitää liikkeellä pettymys edelliseen paikkaan ja toisaalta toivo siitä, että seuraava paikka on edellistä parempi. Kulkurin elämä voi olla muuttamista paikasta toiseen, mutta yhtä lailla kulkurin elämää voi muodostua muutenkin. Paikkojen sijaan väliaikaisia voivat olla ihmissuhteet, työpaikat tai ammatit. Hän siis lähtee eteenpäin, kun tuntuu pahalta, kun tuntuu siltä, että kaipaa muutosta. Tunnistettavaa on myös se, että hän jättää jälkeensä keskeneräisyyttä ja rikkinäisyyttä.

Kulkuria ja turistia yhdistää muutama asia. Ensinnäkin on tärkeää ymmärtää, että kulkurin tavoin turistikaan ei välttämättä matkustele paljon eli nimitys turisti viittaa enemmänkin elämäntapaan kuin haluun matkustella. Kumpikin haluaa välttää velvollisuuksia; siis epämukavia, ilottomia ja väsyttäviä velvollisuuksia. Kulkurin tavoin myös turisti on ulkopuolinen, mutta se on hänelle suorastaan etuoikeus, sillä se merkitsee riippumattomuutta, oikeutta olla vapaa ja valita vapaasti. Turistin tavoitteena on vapaus, sillä elämä on hänelle parhaimmillaan kuin tauotonta lomaa. Turisti on mukavuuden haluinen, utelias ja hän pitää uusista kokemuksista, mukavista kokemuksista. Vapaudella ja riippumattomuudella on kuitenkin hintansa eivätkä kaikki pääse elämään todellista turistin elämää, vaikka kuinka haluavat. Ympäriä tosin löytyy vertailukohtia, jotka luovat sekä kulkurille että turistille onnellisuuden ja menestyksekkään elämän mittapuun.

Aiemmin kulkureita ja turisteja oli varsin vähän, mutta heidän määränsä on nykypäivänä lisääntynyt hyvin nopeasti samalla kun pyhiinvaeltajien määrä on vähentynyt. Pyhiinvaeltaja on monin tavoin erilainen kuin kaksi edellä kuvattua. Ensinnäkin matkan määränpää on pysyvä ja se heijastuu myös elämään vakautena. Nimitys pyhiinvaeltaja kertoo, että pyhä antaa elämälle

merkityksen ja myös tavoitteen. Eiköhän se useimmiten ole iankaikkinen elämä taivaassa. Tavoite ei ole siis itse määritelty eikä se vaihtelee. Pyhiinvaeltajan onni nousee myös lähimmäisten onnesta ja siksi pyhiinvaeltaja ei välttele moraalisia velvollisuuksia ja vastuunottamista niin omasta kuin muiden elämästä. Oma hyvä nousee yhteisestä hyvästä. Pyhiinvaeltajan onni ei ole siis kiinni ulkoisista seikoista samalla tavalla kuin turistin.

Evankeliumitekstissä Jeesus esitti kertomuksen kahdesta miehestä synagogassa eli rukoushuoneessa. Fariseus oli varakas, koulutettu, arvostettu ja hänellä oli kunnioitettu asema. Fariseukset olivat synagogien opettajia ja penkinkuluttajia. Fariseuksia pidettiin monin tavoin esikuvina. Publikaani oli tullimies, joka oli yhteistyössä roomalaisten valloittajien kanssa. Monet publikaanit ottivat liikaa tullimaksuja eli olivat epärehellisiä. Ymmärtäisin niin, että tämä kyseinen fariseus ajatteli olevansa pyhiinvaeltaja, mutta oliko hän sitä? Publikaani puolestaan ei oikein rohjennut ajatella, että hän voisi olla pyhiinvaeltaja syntisyytensä vuoksi, mutta oliko hän sitä kuitenkin?

Millaisia ovat itsetutkistelijoina kulkuri, turisti ja pyhiinvaeltaja. Kulkuri ja turisti tunnustelevat lähinnä sitä miltä tuntuu. He vertaavat tuntemuksia aiempiin kokemuksiin ja muiden kulkureiden ja turistien mielipiteisiin. Itsetutkiskelussa vertailukohteena ovat myös asetetut tavoitteet, jotka on omaksuttu yleisistä ihanteista. Samalla itsetutkistelun ja vertailun pohjalta turisti ja kulkuri asemoivat itsensä joidenkin ihmisten ylä- ja alapuolelle. Pyhiinvaeltaja peilaa itseään ja elämäänsä pysyviin arvoihin eikä hänen siten tarvitse verrata samalla tavalla itseään toisiin niin kuin kulkuri ja turisti tekevät. - Itsetutkistelu voidaan siis ymmärtää hyvin monin tavoin. Minulle on syntynyt sellainen vaikutelma, että nykypäivänä itsensä tutkistelu on suorastaan muotia, mutta se on enemmän turistihomma kuin pyhiinvaeltajan.

Millaiseen itsetutkisteluun me olemme tottuneet, itse kukin? Miten me katsomme itseämme peilistä. Kurkkaammeko varovasti sivusta siten, että näemme lähinnä vessan seinän? Katsomme itseämme peilistä siten, että katsomme oman kuvamme läpi tai ohi? Mitä näemme, kun katsomme itseämme peilistä. Pystymmekö katsomaan itseämme syvälle silmiin ihan sieluun saakka niin, että näemme publikaanin tavoin itsemme sellaisena kuin aidosti olemme. Niin, näemmekö peilistä publikaanin vai fariseuksen, näemmekö peilistä kulkurin, turistin vai pyhiinvaeltajan. Entä muut ihmiset, kenet he näkevät meissä?

On syytä palata vielä evankeliumitekstin johdantosanoihin, joista löytyy näkökulmaa Jeesuksen kertomukseen ja itsetutkisteluun. *Muutamille, jotka olivat varmoja omasta vanhurskaudestaan ja väheksyivät muita, Jeesus esitti kertomuksen fariseuksesta ja publikaanista. Ajattelen, että todellinen pyhiinvaeltaja ei tuomitse muita, sillä häntä itseään ei ole tuomittu. Hän ei väheksy muita, sillä hän ei kuvittele mitään itsestään, sillä hän tuntee itsensä.*

Kun miettii itseänsä, elämäänsä, itsetutkistelua, sitä mitä itsestään ajattelee ja mitä muut ajattelevat minusta, on onni, että lopulta on merkitystä vain sillä mitä Jeesus näkee meissä.